WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (druga izba w powiększonym składzie) z dnia 10 maja 2006 r. *

W sprawie T-279/03

Galileo International Technology LLC, z siedzibą w Bridgetown (Barbados),

Galileo International LLC, z siedzibą w Wilmington, Delaware (Stany Zjednoczone),

Galileo Belgium SA, z siedzibą w Brukseli (Belgia),

Galileo Danmark A/S, z siedzibą w Kopenhadze (Dania),

Galileo Deutschland GmbH, z siedzibą we Frankfurcie nad Menem (Niemcy),

Galileo España, SA, z siedzibą w Madrycie (Hiszpania),

Galileo France SARL, z siedzibą w Roissy-en-France (Francja),

Galileo Nederland BV, z siedzibą w Hoofdorp (Niderlandy),

Galileo Nordiska AB, z siedzibą w Sztokholmie (Szwecja),

* Język postępowania: francuski.

Galileo Portugal Ltd, z siedzibą w Alges (Portugalia),

Galileo Sigma Srl, z siedzibą w Rzymie (Włochy),

Galileo International Ltd, z siedzibą w Langley, Berkshire (Zjednoczone Królestwo),

The Galileo Co., z siedzibą w Londynie (Zjednoczone Królestwo),

Timas Ltd, z siedzibą w Dublinie (Irlandia),

reprezentowane przez adwokatów C. Delcorde'a, J.N. Louisa, J.A. Delcorde'a i S. Maniatopoulosa, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

skarżący,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez N. Rasmussena i M. Huttunena, działających w charakterze pełnomocników, oraz przez adwokatów A. Berenbooma i N. Van den Bossche, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę o odszkodowanie, w której skarżące domagają się po pierwsze, by Komisja zaprzestała używania wyrazu „Galileo" w odniesieniu do wspólnotowego projektu systemu radionawigacji satelitarnej i nakłaniania osób trzecich do używania tego wyrazu oraz po drugie naprawienia szkody, którą odniosły skarżące na skutek używania i promowania przez Komisję wspomnianego wyrazu, ich zdaniem identycznego z zarejestrowanymi przez skarżące znakami towarowymi i ich nazwami handlowymi,

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (druga izba w powiększonym składzie),

w składzie: J. Pirrung, prezes, A.W.H. Meij, N.J. Forwood, I. Pelikánová i S.S. Papasavvas, sędziowie,
sekretarz: C. Kristensen, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 30 listopada 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

1. *Wyraz „Galileo" używany przez skarżące*

1 Grupa przedsiębiorstw Galileo, w której skład wchodzą skarżące spółki, została utworzona w 1987 r. przez jedenaście północnoamerykańskich i europejskich spółek

lotniczych. Grupa ta jest jednym ze światowych liderów pod względem oferowania i świadczenia usług elektronicznych w sektorze transportu lotniczego, podróży, wypoczynku i przemysłu hotelowego w zakresie dostępu do danych dotyczących ofert, rozkładów godzinowych i informacji cenowych. Jej klientami są głównie agencje podróży, spółki hotelowe, spółki wynajmu samochodów, spółki lotnicze, organizatorzy turystyki i linie rejsowe.

2 Wyraz „Galileo" stanowi część składową nazw handlowych, firm i nazw domen skarżących. Skarżąca Galileo International Technology LLC jest właścicielem licznych słownych i graficznych krajowych znaków towarowych, które zostały zarejestrowane w latach 1987–1990 i w których wyraz ten stanowi albo jedyny element, albo jeden z elementów, tak jak w przypadku słownych znaków towarowych GALILEO zarejestrowanych we Francji w dniu 17 września 1987 r., w Niemczech w dniu 18 sierpnia 1988 r. i w Hiszpanii w dniu 3 października 1988 r.

3 Skarżąca Galileo International Technology LLC jest ponadto właścicielem kilku wspólnotowych znaków towarowych, które zostały zarejestrowane przez Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) (OHIM) na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego (Dz.U. 1994, L 11, str. 1) z późn. zm. Chodzi tutaj o następujące graficzne znaki towarowe:

GALILEO
INTERNATIONAL

powered by Galileo

4 Pierwszy z tych graficznych znaków towarowych został zarejestrowany w dniu 4 marca 1999 r., a następnie ponownie w dniu 9 marca 2004 r., podczas gdy drugi był przedmiotem rejestracji z dnia 20 stycznia 2000 r. Wspomniana skarżąca jest również właścicielem słownego znaku towarowego GALILEO, zarejestrowanego w dniu 1 października 2003 r. Wszystkie te znaki towarowe zostały zarejestrowane dla towarów i usług należących do klas 9, 16, 35, 38, 39, 41 i 42 w rozumieniu Porozumienia nicejskiego dotyczącego międzynarodowej klasyfikacji towarów i usług dla celów rejestracji znaków z dnia 15 czerwca 1957 r., zrewidowanego i zmienionego.

5 Wspomniane wspólnotowe i krajowe znaki towarowe (zwane dalej „znakami towarowymi skarżących") zostały zarejestrowane do celów oznaczania między innymi usług telekomunikacyjnych w formie przekazu danych, programów komputerowych dotyczących transportu lotniczego, wynajmu samochodów i rezerwacji podróży, usług rozrywkowych, usług w sektorze zakwaterowania i restauracji oraz urządzeń elektrycznych i informatycznych, komputerów, oprogramowania i przetwarzania tekstów.

2. *Wyraz „Galileo" używany przez Komisję*

6 W dniu 10 lutego 1999 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Galileo — zaangażowanie Europy w nową generację usług nawigacji satelitarnej" [COM(99) 54 końcowy]. Wydając ten komunikat, Komisja miała na celu umożliwienie stworzenia systemu satelitarnego, zwanego Galileo, spełniającego potrzeby cywilnych użytkowników na całym świecie w zakresie radionawigacji, pozycjonowania i synchronizacji. Zdaniem Komisji Galileo będzie kompatybilny z dwoma istniejącymi już systemami operacyjnymi — amerykańskim systemem GPS [Global Positioning System (globalny system pozycjonowania satelitarnego)] oraz rosyjskim systemem Glonass [Global Orbiting Navigation Satellite System (globalny system nawigacji satelitarnej)] — i może umożliwić stworzenie nowego globalnego systemu nawigacji satelitarnej: GNSS [Global Navigation Satellite System (globalny system nawigacji satelitarnej)]. Udział finansowy sektora prywatnego w kosztach realizacji projektu był od początku przewidziany.

7 Rezolucją z dnia 19 lipca 1999 r. dotyczącą udziału Europy w nowej generacji usług nawigacji satelitarnej — Galileo — Faza tworzenia definicji (Dz.U. C 221, str. 1) Rada zatwierdziła wyżej wspomniany komunikat Komisji.

8 W dniu 22 listopada 2000 r. Komisja wydała komunikat w sprawie Galileo skierowany do Rady i Parlamentu Europejskiego [COM(2000) 750 końcowy], który opisuje wyniki fazy tworzenia definicji programu Galileo i przedstawia jego aspekty ekonomiczne i finansowe oraz strukturę jego zarządzania. W zakresie kolejnych faz programu komunikat przedstawia fazę rozwojową satelitów (lata 2001–2005), fazę rozmieszczenia obejmującą produkcję i wyniesienie satelitów (lata 2006 i 2007) oraz fazę gospodarczego i handlowego wykorzystania nowego systemu (od roku 2008).

9 Rezolucją z dnia 5 kwietnia 2001 r. w sprawie projektu Galileo (Dz.U. C 157, str. 1) Rada zatwierdziła elementy konieczne do wprowadzenia fazy rozwojowej. W szczególności wezwała ona Komisję do wszczęcia procedury przetargowej, by umożliwić sektorowi prywatnemu udział w projekcie oraz w celu określenia usług handlowych, które mają być oferowane przez Galileo. Rada podkreśliła również istotność stałego zaangażowania finansowego sektora prywatnego, umożliwiającego mu udział w fazie rozmieszczenia.

10 Rozporządzeniem (WE) nr 876/2002 z dnia 21 maja 2002 r. ustanawiającym wspólne przedsiębiorstwo Galileo (Dz.U. L 138, str. 1) Rada, działając na wniosek Komisji, utworzyła na podstawie art. 171 WE wspomniane wspólne przedsiębiorstwo, mające za przedmiot działalności po pierwsze zapewnienie zarządzania projektem w fazach badawczej, rozwojowej i pokazowej oraz po drugie mobilizację środków finansowych przeznaczonych na program Galileo. Członkami założycielami wspólnego przedsiębiorstwa były Wspólnota Europejska reprezentowana przez Komisję oraz Europejska Agencja Kosmiczna (ESA), przy czym wszystkie przedsiębiorstwa prywatne, które spełniały ustalone w tym zakresie kryteria, mogły również zostać jego wspólnikami.

11 W skierowanym do Parlamentu i Rady komunikacie z dnia 15 października 2002 r. zatytułowanym „Stan rozwoju programu Galileo" (Dz.U. C 248, str. 2) Komisja wskazała, że w fazach rozmieszczenia i operacyjnej program Galileo będzie zarządzany przez jednostkę prywatną. Dla tego celu wspólne przedsiębiorstwo Galileo winno wszcząć przetarg, aby wyłonić prywatne konsorcjum, któremu zostanie przyznana koncesja na rozmieszczenie i wykorzystywanie systemu.

12 Komisja podkreśliła przed Sądem olbrzymie technologiczne, gospodarcze i strategiczne znaczenie europejskiego systemu radionawigacji, ponieważ liczne aplikacje przemysłowe są uwarunkowane dostępnością tej technologii. W tym zakresie Komisja wymieniła w szczególności zarządzanie systemami transportu (nakierowywanie pojazdów mechanicznych), prowadzenie polityk środowiskowych, przysposobienie terenu, meteorologię, geologię, prace publiczne, energię, zapobieganie katastrofom naturalnym i przemysłowym, wspieranie działań w zakresie ochrony ludności na wypadek katastrofy, politykę kontroli rolnej i bezpieczeństwa fizycznego osób. Zdaniem Komisji przyszły system europejski będzie oferować:

— bezpłatną usługę podstawową przeznaczoną do aplikacji dla „ogółu społeczeństwa",

— usługę handlową przeznaczoną do celów zawodowych,

— usługę „vital" dla aplikacji, w przypadku których w grę wchodzi życie ludzkie, na przykład nawigacja powietrzna lub morska,

— usługę badawczą i ratunkową mającą na celu udoskonalenie istniejących systemów wspierania w sytuacjach zagrożenia,

— usługę rządową zastrzeżoną na potrzeby ochrony cywilnej, bezpieczeństwa narodowego i przestrzegania prawa.

13 Komisja uściśliła, że koszt fazy rozwojowej wynosi 1,1 miliarda EUR i został pokryty w równych częściach przez Unię Europejską i ESA. Koszt fazy rozmieszczenia, wynoszący 2,1 miliarda EUR, w głównej mierze winien obciążać przyszłego koncesjonariusza systemu. W odniesieniu do fazy operacyjnej Komisja oświadczyła przed Sądem, że uruchomienie systemu jest przewidziane na rok 2010.

3. *Wniosek o rejestrację wspólnotowego znaku towarowego złożony przez Komisję*

14 W dniu 21 czerwca 2002 r. Komisja wniosła na podstawie rozporządzenia nr 40/94 o rejestrację wspólnotowego znaku towarowego w postaci kolorowego oznaczenia graficznego. Chodzi tutaj o stylizowaną kulę zainspirowaną symbolami Unii Europejskiej i ESA, zawierającą słowo „Galileo":

Zgłoszenie znaku towarowego obejmuje „usługi rozwojowo-badawcze w dziedzinie radionawigacji satelitarnej" należące do klasy 42 w rozumieniu porozumienia nicejskiego.

15 W dniu 14 marca 2003 r. skarżąca Galileo International LLC, działając na podstawie art. 42 rozporządzenia nr 40/94, wniosła sprzeciw wobec rejestracji tego znaku towarowego. Decyzją z dnia 29 września 2005 r. Wydział Sprzeciwów OHIM odrzucił sprzeciw. Decyzja ta została zaskarżona przez skarżącą przed izbą odwoławczą OHIM.

16 W sierpniu 2003 r. Komisja i ESA, działając na podstawie Konwencji o ochronie własności przemysłowej podpisanej w Paryżu w dniu 20 marca 1883 r., ostatnio zrewidowanej w Sztokholmie dnia 14 lipca 1967 r. i zmienionej dnia 28 września 1979 r. (Recueil des traités des Nations unies, vol. 828, nr 11847, str. 108, zwanej dalej „konwencją paryską"), przedłożyły symbol programu radionawigacji satelitarnej Galileo Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) w Genewie.

4. *Wymiana pism między skarżącymi i Komisją*

17 Pismem z dnia 30 kwietnia 2001 r. skarżące zaprotestowały przed Komisją przeciwko używaniu wyrazu „Galileo" dla celów nazywania jej projektu radionawigacji. Podniosły one, że używanie to skutkuje dla nich powstaniem szkody i narusza ich prawa do znaku towarowego. W dniu 4 lutego 2002 r. Komisja odpowiedziała na to pismo, stwierdzając, że używanie wyrazu „Galileo" na potrzeby jej projektu nie stanowi naruszenia praw do znaku towarowego.

18 Następnie skarżące i Komisja dokonały intensywnej wymiany pism. Skarżące podtrzymywały swoje stanowisko, zgodnie z którym Komisja używała wyrazu „Galileo" w kontekście handlowym, nakłaniając osoby trzecie do takiego używania, i to w odniesieniu do towarów i usług podobnych do objętych znakami towarowymi skarżących. Komisja twierdziła natomiast, że do 2008 r. Galileo będzie pozostawać programem badawczo-rozwojowym w zakresie technologii, który do tego momentu nie będzie generować żadnych zysków komercjalnych, oraz że usługi rezerwacji świadczone przez skarżące stanowią całkowicie odmienny rodzaj działalności niż pozycjonowanie satelitarne.

5. *Postępowania sądowe i administracyjne prowadzone przez skarżące równolegle z niniejszym sporem*

19 Skarżąca Galileo International Technology LLC zaskarżyła przed tribunal de commerce de Bruxelles używanie wyrazu „Galileo" przez belgijską spółkę Galileo Industries, której celem jest uczestnictwo w rozwoju działań związanych z przemysłem kosmicznym i która grupuje największe europejskie zakłady przemysłowe zainteresowane programem Galileo. Orzeczeniem z dnia 1 września 2003 r. tribunal de commerce oddalił pozew, orzekając w szczególności, że sektor działalności skarżącej jest odmienny od sektora działalności spółki Galileo Industries. Skarżąca odwołała się od tego orzeczenia. Sprawa ta jest obecnie zawisła przed cour d'appel de Bruxelles.

20 Skarżąca Galileo International Technology LLC wniosła ponadto do OHIM liczne sprzeciwy wobec wniosków o rejestrację znaków towarowych zawierających wyraz „Galileo", złożonych przez niemiecką spółkę Astrium, która działając jako spółka zależna European Aeronautic Defense and Space Company (EADS) (europejski koncern przemysłu lotniczego, obronnego oraz kosmicznego), zalicza się do największych przedsiębiorstw europejskich z zakresu nawigacji kosmicznej i również jest zainteresowana udziałem w programie Galileo.

21 Wreszcie ta sama skarżąca wniosła do Landgericht München (Niemcy) pozew, domagając się w nim po pierwsze zakazania Astrium używania wyrazu „Galileo" do określania kilku towarów i usług oraz po drugie stwierdzenia odpowiedzialności Astrium celem uzyskania odszkodowania za szkody spowodowane tym używaniem. Sąd ten uwzględnił powództwo, orzekając w dniu 17 lutego 2004 r., że rozpatrywane działalności są podobne, a używane oznaczenia mogą wprowadzać w błąd. Rozstrzygnięcie to zostało utrzymane w mocy wyrokiem Oberlandesgericht München z dnia 13 stycznia 2005 r., który stał się prawomocny, ponieważ rewizja wniesiona przez spółkę Astrium została odrzucona postanowieniem Bundesgerichtshof z dnia 24 listopada 2005 r.

Przebieg postępowania i żądania stron

22 W dniu 5 sierpnia 2003 r. skarżące wniosły do sekretariatu Sądu niniejszą skargę.

23 Po zapoznaniu się ze sprawozdaniem sędziego sprawozdawcy Sąd (druga izba) postanowił otworzyć procedurę ustną bez przeprowadzania środków dowodowych. Jednakże Sąd wezwał strony do udzielenia odpowiedzi na serię pytań, do czego zastosowały się one w wyznaczonym terminie. Następnie, po wysłuchaniu stron, Sąd przekazał sprawę drugiej izbie w powiększonym składzie.

24 Strony zostały wysłuchane w przedmiocie ich żądań i odpowiedzi na pytania Sądu na rozprawie, która odbyła się w dniu 30 listopada 2005 r.

25 Skarżące wnoszą do Sądu:

— o zakazanie Komisji:

— używania w jakiejkolwiek formie wyrazu „Galileo" w odniesieniu do projektu systemu radionawigacji satelitarnej,

— bezpośredniego lub pośredniego nakłaniania osób trzecich do używania tego wyrazu w kontekście wspomnianego projektu,

— udziału w używaniu tego wyrazu przez osoby trzecie,

— o nakazanie Komisji zapłaty na ich rzecz solidarnie kwoty 50 milionów EUR tytułem odszkodowania za poniesione szkody materialne,

— tytułem ewentualnym, w przypadku gdy Komisja będzie obstawać przy używaniu wyrazu „Galileo", o nakazanie Komisji zapłaty na ich rzecz kwoty 240 milionów EUR,

— o nakazanie Komisji zapłaty na ich rzecz odsetek za zwłokę obliczonych według stopy referencyjnej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o 2 punkty procentowe od dnia wniesienia niniejszej skargi,

— o obciążenie Komisji kosztami postępowania.

26 Komisja wnosi do Sądu o:

— odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej w zakresie, w jakim opiera się ona na twierdzeniach dotyczących naruszenia prawa do znaku towarowego, nazwy handlowej, firmy i nazwy domeny,

— oddalenie skargi w pozostałym zakresie jako bezzasadnej,

— obciążenie skarżących kosztami postępowania.

Co do prawa

27 Należy stwierdzić, że wnioski o wydanie nakazu i odszkodowanie wniesione przez skarżące na podstawie art. 235 WE i art. 288 akapit drugi WE zostały oparte po pierwsze na naruszeniu ich praw do znaku towarowego przyznanych na mocy art. 5 ust. 1 lit. b) pierwszej dyrektywy Rady 89/104/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. mającej na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (Dz.U. 1989, L 40, str. 1, zwanej dalej „dyrektywą") oraz, co do istoty, przez art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94 i po drugie na naruszeniu firm, nazw handlowych i nazw domeny skarżących, chronionych na mocy art. 8 konwencji paryskiej.

1. *W przedmiocie dopuszczalności*

Argumenty stron

28 Komisja utrzymuje, że skarga jest niedopuszczalna, ponieważ niektóre zarzuty podniesione w skardze nie spełniają wymogu wystarczającej jasności i precyzji.

29 W istocie, w zakresie w jakim skarżące zarzucają jej naruszenie ich prawa do krajowych znaków towarowych, Komisja podkreśla, że o ile skarżące wymieniają znaki towarowe, których dotyczy ich zdaniem niniejszy spór, to jest 204 znaki towarowe w różnych krajach, z których 24 zostało zarejestrowanych w państwach członkowskich Wspólnoty, o tyle nie precyzują one w żaden sposób przepisów prawa krajowego, które ich zdaniem zostały naruszone. Wobec braku takiego doprecyzowania Komisja uważa, że nie można od niej wymagać, by oddała się rozważaniom w celu zgadnięcia, które z przepisów prawa krajowego zostały naruszone w odczuciu skarżących.

30 Jeśli chodzi o należące do nich wspólnotowe znaki towarowe, skarżące nie wskazały, dlaczego naruszenie któregokolwiek z nich miałoby prowadzić do stwierdzenia odpowiedzialności Wspólnoty. W szczególności nie wskazały one szczególnych przepisów art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94.

31 Zdaniem Komisji skarżące nie wyjaśniają także, w jaki sposób ich zdaniem zostały naruszone ich firmy, nazwy handlowe i nazwy domeny. W istocie, w zakresie w jakim oparły się one wyłącznie na art. 8 konwencji paryskiej, skarżące nie wskazują właściwych przepisów prawa krajowego, w których dokonano transpozycji tej konwencji, a zatem nie wyjaśniają przyczyn, dla których Komisja winna być związana tą umową międzynarodową, której nie jest stroną.

32 Wreszcie Komisja powołuje się na niedopuszczalność żądań mających na celu skierowanie do niej przez Sąd nakazów. Traktat WE nie przyznaje bowiem sądowi wspólnotowemu takiej kompetencji.

33 Skarżące odpowiadają, że brak precyzyjnego odniesienia do prawa krajowego nie uniemożliwia Komisji zrozumienia przedmiotu skargi ani też przygotowania w odpowiedni sposób jej obrony.

34 Jeśli chodzi o art. 8 konwencji paryskiej, twierdzą one, że przepis ten ustanawia zasadę ochrony nazw handlowych, która wiąże wszystkie państwa członkowskie. Naruszając tę zasadę, Komisja dopuściła się bezprawnego czynu.

35 W odniesieniu do żądań, w których domagają się one, by Sąd zakazał Komisji używania wyrazu „Galileo", skarżące twierdzą, że żądania te w żaden sposób nie naruszają zakresu politycznych lub administracyjnych kompetencji Komisji. Ich zdaniem chodzi tutaj jedynie o zaniechanie stanowiących uchybienie zachowań i uniknięcie zwiększenia poniesionej szkody.

Ocena Sądu

W przedmiocie wymogu jasności i precyzji skargi

36 Na podstawie art. 21 akapit pierwszy i art. 53 akapit pierwszy Statutu Trybunału Sprawiedliwości, jak również art. 44 § 1 lit. c) regulaminu Sądu skarga musi zawierać wskazanie przedmiotu sporu i zwięzłe przedstawienie powoływanych zarzutów. Informacje te winny być wystarczająco jasne, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Sądowi rozpoznanie sprawy w danym przypadku, bez dodatkowych informacji. W celu zapewnienia pewności prawa i prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości, aby skarga mogła zostać dopuszczona, najbardziej istotne okoliczności stanu faktycznego i stanu prawnego, na których się ona opiera, powinny być zawarte — przynajmniej w skrócie — w sposób spójny i zrozumiały w tekście samej skargi (wyroki Sądu z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie T-113/96 Dubois i Fils przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-125, pkt 29, oraz z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie T-195/00 Travelex Global and Financial Services i Interpayment Services przeciwko Komisji, Rec. str. II-1677, pkt 26).

37 W celu spełnienia tych wymogów skarga w przedmiocie naprawienia szkody rzekomo wyrządzonej przez instytucję wspólnotową powinna zawierać informacje pozwalające na ustalenie zachowania, które strona skarżąca zarzuca instytucji, powodów, dla których uznała ona, że istnieje związek przyczynowy między tym zachowaniem a szkodą, którą, jak twierdzi, poniosła, jak również charakteru i zakresu szkody (ww. w pkt 36 wyrok w sprawie Travelex Global and Financial Services i Interpayment Services przeciwko Komisji, pkt 27).

— W przedmiocie krajowych, wewnątrzwspólnotowych i pozawspólnotowych znaków towarowych

38 Jeśli chodzi o zarzuty oparte na naruszeniu praw do krajowych znaków towarowych, ze skargi wynika, że skarżące domagają się stwierdzenia odpowiedzialności Komisji celem uzyskania odszkodowania z tytułu podnoszonej szkody, a mianowicie uniemożliwienia pełnienia przez należące do nich krajowe znaki towarowe ich podstawowej funkcji oraz utraty ich wartości. Zdaniem skarżących powstanie tej szkody, która w ich przekonaniu została poniesiona wskutek używania oznaczenia Galileo, może zostać przypisane Komisji. Komisja przyczyniła się do powstania podnoszonej szkody w szczególności poprzez nieprzestrzeganie praw do znaku towarowego zdefiniowanych w art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy.

39 Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy zarejestrowany znak towarowy przyznaje właścicielowi prawo do „zakazania wszelkim stronom [osobom] trzecim, które nie posiadają jego zgody, używania w obrocie [...] oznaczenia, w przypadku którego z powodu jego identyczności lub podobieństwa do znaku towarowego oraz identyczności lub podobieństwa towarów lub usług, których dotyczy znak towarowy i to oznaczenie, istnieje prawdopodobieństwo wprowadzenia w błąd wśród opinii publicznej [odbiorców], które obejmuje prawdopodobieństwo skojarzenia oznaczenia ze znakiem towarowym".

40 Zawarte w skardze odesłanie do art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy winno zostać uznane za wystarczająco jasne i precyzyjne w stosunku do 24 znaków towarowych zarejestrowanych w państwach członkowskich Wspólnoty. Artykuł 5 ust. 1

dyrektywy dokonuje bowiem w ramach Wspólnoty harmonizacji przepisów dotyczących praw przyznanych przez znak towarowy i definiuje wyłączne prawo właścicieli znaków towarowych we Wspólnocie (wyroki Trybunału z dnia 16 lipca 1998 r. w sprawie C-355/96 Silhouette International Schmied, Rec. str. I-4799, pkt 25, oraz z dnia 12 listopada 2002 r. w sprawie C-206/01 Arsenal Football Club, Rec. str. I-10273, pkt 43). Państwa członkowskie były zobowiązane do dokonania transpozycji tego przepisu do prawa krajowego, a Komisja nie zakwestionowała dokonania pełnej jego transpozycji w stosunku do 24 wspomnianych znaków towarowych objętych dyrektywą.

41 W konsekwencji niniejszych zarzutów nie można uznać na niedopuszczalne tylko z uwagi na fakt, że skarżące nie przedstawiły ścisłych informacji na temat przepisów prawa krajowego, które ich zdaniem zostały naruszone. Wobec tego w tym zakresie należy oddalić zarzut Komisji.

42 Natomiast jeśli chodzi o 178 znaków towarowych zarejestrowanych w krajach trzecich, przedstawione przez skarżące odesłanie do dyrektywy nie może zaradzić brakowi precyzji w przedmiocie charakteru i zakresu praw do znaku towarowego rzekomo przyznanych na mocy właściwych ustawodawstw pozawspólnotowych. Z uwagi na to, że skarżące w żaden sposób nie wypowiedziały się w tym względzie, w zakresie, w jakim utrzymują one, że podnoszona szkoda została poniesiona wskutek naruszenia ich praw do znaku towarowego, ani strona pozwana nie może przygotować swojej obrony, ani Sąd nie może rozpoznać sprawy.

43 W konsekwencji w odniesieniu do zarzutu opartego na naruszeniu tych praw skargę należy uznać za niedopuszczalną. Poza tym w odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu skarżące przyznały, że nie mogą powoływać się na prawa przyznane przez znaki towarowe zarejestrowane w państwach trzecich.

— W przedmiocie znaków towarowych cieszących się renomą

44 W pkt 40 repliki skarżące powołały się na powszechną znajomość ich znaków towarowych. Jeśli przyjąć, że ostatecznie powołują się one na art. 5 ust. 2 i 5 dyrektywy, to wystarczy przypomnieć, że przepis ten ogranicza się do umożliwienia państwom członkowskim ustanowienia wzmocnionej ochrony znaków towarowych cieszących się renomą po pierwsze w przypadku braku podobieństwa danych towarów lub usług i po drugie w przypadku używania oznaczenia w innym celu niż do odróżnienia towarów lub usług. Skarżące nie sprecyzowały w skardze szczególnej renomy, jaką cieszą się ich znaki towarowe, i rodzajów ochrony przyznanej przez którykolwiek z przepisów krajowych, które się do nich odnoszą.

45 A zatem o ile wydaje się możliwe, że renoma, jaką cieszą się ich znaki towarowe, mogła zostać naruszona w wyniku zachowania Komisji, o tyle należy zauważyć, że skarżące nie wskazały podstawy koniecznej, by spełnić wyżej wskazane wymogi precyzji. Tak więc w odniesieniu do zarzutu opartego na naruszeniu art. 5 ust. 2 i 5 dyrektywy skargę należy uznać za niedopuszczalną.

— W przedmiocie wspólnotowych znaków towarowych

46 Należy stwierdzić, że w skardze skarżące powołały się na pięć „wspólnotowych znaków towarowych i wniosków o rejestrację wspólnotowych znaków towarowych" i podniosły „naruszenie prawa do znaku towarowego Galileo International Technology i praw wynikających ze złożonych przez nie wniosków o rejestrację wspólnotowych znaków towarowych". Ponadto w przypisie na str. 57 wyraźnie powołują się one na „rozporządzenie [...] nr 40/94".

47 Nawet jeśli skarga nie wymienia wyraźnie art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94, skarżące powołują się w niej, przynajmniej domyślnie, na prawa przyznane przez ten przepis. Ponadto z utrwalonego orzecznictwa wynika, że błąd popełniony przy oznaczeniu znajdującego zastosowanie tekstu prawnego nie może prowadzić do stwierdzenia niedopuszczalności podniesionego zarzutu, jeśli przedmiot sporu i zwięzłe przedstawienie tego zarzutu zostały zawarte w skardze w sposób wystarczająco jasny (wyrok Trybunału z dnia 7 maja 1969 r. w sprawie 12/68 X przeciwko Komisji Kontroli, Rec. str. 109, pkt 6 i 7, oraz wyrok Sądu z dnia 10 października 2001 r. w sprawie T-171/99 Corus UK przeciwko Komisji, Rec. str. II-2967, pkt 36). Należy z tego wywieść, że strona skarżąca nie jest również zobowiązana wyraźnie wskazać szczególnej normy prawa, na której opiera swój zarzut, pod warunkiem że jej argumentacja jest wystarczająco jasna, by strona przeciwna i sąd wspólnotowy mogli bez trudności określić tę normę.

48 Artykuł 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94 przyznaje właścicielowi wspólnotowego znaku towarowego prawa identyczne z nadanymi właścicielowi krajowego znaku towarowego na mocy art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy. Ten ostatni przepis został wielokrotnie przywołany w skardze. Ponadto Komisja nie myliła się co do „wspólnotowego kontekstu" zarzutów podniesionych przez skarżące, ponieważ w pkt 50 odpowiedzi na skargę wyraźnie odwołała się do art. 9 rozporządzenia nr 40/94.

49 Wynika z tego, że sposób, w jaki skarżące odwołały się do art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94, odpowiada wyżej wskazanym wymogom precyzji, a zatem zarzut winien zostać uznany za dopuszczalny.

— W przedmiocie firm, nazw handlowych i nazw domeny

50 Zdaniem skarżących ochrona ich firm łączy się z ochroną ich nazw handlowych, podczas gdy ich nazwy domeny stanowią szczególny sposób korzystania z ich nazw handlowych. Zapytane o znaczenie tego oświadczenia sprecyzowały one, że art. 8

konwencji paryskiej dotyczy wyłącznie ochrony nazw handlowych, gdyż firma jest chroniona na mocy innych krajowych norm prawnych. Dodały one, że w skardze pragnęły podkreślić, iż mimo że art. 8 tej konwencji chroni jedynie nazwy handlowe sensu stricto, to ich prawa do firmy również zostały naruszone.

51 W odniesieniu do zarzutów opartych na naruszeniu ich firm i nazw domeny należy stwierdzić, że skarżące nie przedstawiły jakiegokolwiek dowodu, który wykraczałby poza te twierdzenia. W szczególności w żaden sposób nie wypowiedziały się co do krajowych norm prawnych, które ich zdaniem zostały naruszone, ani co do zasad ogólnych wspólnych dla praw państw członkowskich, na podstawie których, zgodnie z art. 288 akapit drugi WE, Wspólnota byłaby zobowiązana naprawić podnoszoną szkodę. Zarzut ten nie odpowiada wyżej wskazanym wymogom precyzji i winien zatem zostać uznany za niedopuszczalny.

52 Jeśli chodzi o wskazanie przez skarżące ich nazw handlowych w rozumieniu art. 8 konwencji paryskiej, prawdą jest, że nazwa handlowa stanowi prawo z zakresu własności intelektualnej, do którego ochrony, przyznanej przez art. 8 tej konwencji, zobowiązani są członkowie Światowej Organizacji Handlu (WTO) na podstawie Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (zwanego dalej „porozumieniem TRIPS") (wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2004 r. w sprawie C-245/02 Anheuser-Busch, Zb.Orz. str. I-10989, pkt 91–96).

53 Jednakże o ile członkowie WTO, włączając w to państwa członkowskie Wspólnoty, są zobowiązani do zapewnienia tej ochrony nazwy handlowej, o tyle art. 8 konwencji paryskiej ogranicza się jedynie do stwierdzenia, że „nazwa handlowa będzie chroniona we wszystkich państwach [do których stosuje się konwencja] bez obowiązku zgłoszenia lub rejestracji, niezależnie od tego, czy stanowi ona [część znaku towarowego, czy też nie]".

54 Brzmienie tego postanowienia, dalekie od zdefiniowania zakresu i przesłanek ochrony przyznanej nazwie handlowej, ogranicza się do sformułowania wymogu zapewnienia takiej ochrony. Nie może ono zatem zostać uznane za przepis harmonizujący zasady dotyczące praw przyznanych przez nazwę handlową.

55 W istocie, inaczej niż w przypadku art. 5 dyrektywy, który precyzyjnie definiuje „prawa przyznane przez znak towarowy" i dlatego może być skutecznie powoływany przed sądem, zastępując odesłanie do właściwych przepisów prawa krajowego państw członkowskich (zob. pkt 40 powyżej), art. 8 konwencji paryskiej, ze względu na swoje ogólne brzmienie, umożliwia poszczególnym ustawodawcom krajowym ustanowienie różnych systemów ochrony, w szczególności poprzez przewidzenie wymogów dotyczących minimalnego zakresu używania lub minimalnego stopnia znajomości nazwy handlowej (zob. podobnie ww. w pkt 52 wyrok w sprawie Anheuser-Busch, pkt 97).

56 Zapytane przez Sąd o ochronę przyznaną przez art. 8 konwencji paryskiej, skarżące nie wskazały jakiegokolwiek szczególnego przepisu prawa krajowego, który przyznawałby im wystarczającą ochronę ich nazw handlowych i mógłby zostać naruszony przez Komisję.

57 W konsekwencji, o ile prawdą jest, że normy prawa krajowego właściwe w zakresie ochrony praw z dziedziny, do której stosuje się porozumienie TRIPS, winny być stosowane w świetle brzmienia i celu postanowień tego porozumienia (ww. w pkt 52 wyrok w sprawie Anheuser-Busch, pkt 55), o tyle w niniejszym kontekście skarżące nie mogą skutecznie powoływać się na ten obowiązek, ponieważ nie wskazały takich norm prawa krajowego.

58 Ponadto z uwagi na to, że postanowienia porozumienia TRIPS pozbawione są bezpośredniej skuteczności, nie mogą one jako takie ustanawiać praw, na które skarżące mogłyby się bezpośrednio powołać przed sądem wspólnotowym (zob. podobnie ww. w pkt 52 wyrok w sprawie Anheuser-Busch, pkt 54) w sposób niezależny od ewentualnych norm prawa krajowego.

59 Wynika z tego, że zarzut oparty na naruszeniu art. 8 konwencji paryskiej również należy uznać za niedopuszczalny.

W przedmiocie żądań mających na celu nakazanie Komisji zaprzestania bezprawnych, zdaniem skarżącej, działań

60 W zakresie, w jakim skarżące domagają się zakazania Komisji używania wyrazu „Galileo" w odniesieniu do projektu systemu radionawigacji satelitarnej, Komisja powołuje się na utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym również w przypadku spraw o odszkodowanie sąd wspólnotowy nie może, nie naruszając prerogatyw władzy administracyjnej, kierować do instytucji wspólnotowej nakazów (wyrok Trybunału z dnia 18 kwietnia 1991 r. w sprawie C-63/89 Assurances du crédit przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-1799, pkt 30; wyrok Sądu z dnia 27 czerwca 1991 r. w sprawie T-156/89 Valverde Mordt przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, Rec. str. II-407, pkt 150; postanowienia Sądu z dnia 1 czerwca 1999 r. w sprawie T-71/99 Meyer przeciwko Komisji, Rec. str. II-1727, pkt 13, oraz z dnia 14 stycznia 2004 r. w sprawie T-202/02 Makedoniko Metro i Michaniki przeciwko Komisji, Rec. str. II-181, pkt 53).

61 Komisja dodaje, że art. 288 akapit drugi WE umożliwia wyłącznie naprawę szkody, która została poniesiona w przeszłości, i nie przyznaje jakiegokolwiek uprawnienia do wydawania nakazów mających na celu zapobieżenie przyszłej bezprawności. Zakaz używania nazwy nie może zostać uznany za naprawienie szkody w naturze. W istocie taki zakaz z pewnością pozwoliłby na uniknięcie dalszego wyrządzania podnoszonej szkody, jednakże nie skutkowałby naprawieniem już poniesionej szkody.

62 W tym zakresie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 288 akapit drugi WE „[w] dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnota powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi, wspólnymi dla praw państw członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji". Przepis ten określa zarówno przesłanki odpowiedzialności pozaumownej, jak

i warunki oraz zakres prawa do odszkodowania. Ponadto art. 235 WE przyznaje Trybunałowi właściwość „do orzekania w sporach dotyczących odszkodowań określonych w art. 288 akapit drugi".

63 Z tych dwóch przepisów — które w przeciwieństwie do art. 40 akapit pierwszy dawnego traktatu EWWiS, który przewidywał naprawienie szkody wyłącznie w formie odszkodowania, nie wyłączają naprawienia szkody w naturze — wynika, że sąd wspólnotowy jest właściwy do zobowiązania Wspólnoty do naprawienia szkody w jakiejkolwiek formie, która będzie zgodna z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw państw członkowskich odnoszących się do dziedziny odpowiedzialności pozaumownej, włączając w to również — jeśli będzie ono zgodne z tymi zasadami — naprawienie szkody w naturze poprzez wydanie nakazu, w zależności od przypadku, podjęcia konkretnego działania lub zaniechania.

64 W dziedzinie znaków towarowych dyrektywa ma na celu zapewnienie, by zarejestrowane znaki towarowe cieszyły się jednolitą ochroną we wszystkich państwach członkowskich. Na mocy art. 5 ust. 1 dyrektywy taki znak towarowy uprawnia właściciela „do zakazania wszystkim stronom [osobom] trzecim" używania tego znaku. Jak to zostało wskazane powyżej (pkt 40), przepis ten dokonuje w ramach Wspólnoty harmonizacji przepisów odnoszących się do praw przyznanych przez znak towarowy.

65 Wynika z tego, że jednolita ochrona przyznana właścicielowi wewnątrzwspólnotowego krajowego znaku towarowego stanowi jedną z zasad ogólnych wspólnych dla praw państw członkowskich w rozumieniu art. 288 akapit drugi WE.

66 Wniosek ten potwierdza rozporządzenie nr 40/94, które przewiduje w art. 98 ust. 1, iż w przypadku gdy sądy w sprawach wspólnotowych znaków towarowych uznają, że pozwany naruszył prawo do wspólnotowego znaku towarowego lub że z jego strony istnieje groźba naruszenia tego prawa, wydają one decyzję „zakazującą pozwanemu działań stanowiących naruszenie" i stosują środki właściwe do zapewnienia przestrzegania tego zakazu. Na mocy art. 249 akapit drugi WE rozporządzenie to wiąże w całości i jest bezpośrednio skuteczne w państwach członkowskich.

67 O ile prawdą jest, że jednolita ochrona właściciela znaku towarowego jest zapewniana w państwach członkowskich dzięki przyznaniu właściwym sądom krajowym uprawnienia proceduralnego w zakresie możliwości wydania orzeczenia zakazującego stronie pozwanej naruszania podnoszonego prawa do znaku towarowego, o tyle Wspólnota nie może co do zasady uchylać się od porównywalnego środka proceduralnego zastosowanego przez sąd wspólnotowy, ponieważ sąd ten jest wyłącznie właściwy do orzekania w przedmiocie skarg o odszkodowanie za szkody wyrządzone przez Wspólnotę (ww. w pkt 36 wyrok w sprawie Travelex Global and Financial Services i Interpayment Services przeciwko Komisji, pkt 89).

68 Wspólnota nie może uchylać się od przestrzegania wyżej wspomnianego systemu ochrony tym bardziej, że instytucje wspólnotowe są zobowiązane stosować się do całości prawa wspólnotowego, co obejmuje również prawo wtórne. Tak więc Komisja musi przestrzegać ustanowionych na jej wniosek przez Radę przepisów dyrektywy i rozporządzenia nr 40/94 (zob. podobnie ww. w pkt 36 wyrok w sprawie Travelex Global and Financial Services i Interpayment Services przeciwko Komisji, pkt 85 i 86 oraz wskazane w nim orzecznictwo).

69 W zakresie, w jakim Komisja zaprzecza, że w drodze omawianego zakazu podnoszona szkoda mogłaby rzeczywiście zostać naprawiona, należy przypomnieć, że skarżące uważają się za ofiary stałego i powtarzalnego bezprawnego używania oznaczenia Galileo, które narusza ich prawa do znaku towarowego. Szczególnym celem prawa do znaku towarowego jest zwłaszcza zapewnienie właścicielowi wyłącznego prawa używania znaku towarowego przy wprowadzaniu towaru do obrotu i tym samym jego ochrona względem konkurentów, którzy chcieliby wykorzystać pozycję i reputację znaku towarowego, sprzedając towary bezpodstawnie opatrzone tym znakiem (zob. wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 1997 r. w sprawie C-349/95 Loendersloot, Rec. str. I-6227, pkt 22 oraz wskazane w nim orzecznictwo).

70 Wynika z tego, że naruszenie wyłącznego prawa do używania znaku towarowego bezwzględnie prowadzi do obniżenia jego rangi i wyrządza tym samym szkodę dla jego właściciela.

71 Całkowite naprawienie wyrządzonej w ten sposób szkody wymaga tego, by prawo właściciela znaku towarowego zostało przywrócone do stanu sprzed naruszenia, przy czym takie przywrócenie wiąże się przynajmniej — poza ewentualnym odszkodowaniem wyrażonym w kwocie pieniężnej — z natychmiastowym zaprzestaniem naruszania jego prawa. To właśnie poprzez zażądanie w niniejszej sprawie wydania nakazu skarżące domagają się zaprzestania naruszenia, którego ich zdaniem Komisja dopuszcza się względem ich praw do znaku towarowego.

72 Ponadto w odpowiedzi na pytanie Sądu Komisja sama podkreśliła, że trudno by było wyobrazić sobie, że w przypadku zasądzenia od niej zapłaty odszkodowania mogłaby ona nie dostosować się do tego orzeczenia, dokonując działań, które Sąd uznał za bezprawne. Tak więc Komisja przyznaje, że jest ona de facto — w rozumieniu nakazu określonego działania — związana orzeczeniem sądu wspólnotowego stwierdzającym jej odpowiedzialność. Takie orzeczenie sprowadza się do skierowania do Komisji domyślnego nakazu.

73 W konsekwencji żądania mające na celu zakazanie Komisji używania wyrazu „Galileo" w odniesieniu do projektu systemu radionawigacji satelitarnej należy uznać za dopuszczalne. Wysunięty przez Komisję zarzut niedopuszczalności nie może zatem zostać uwzględniony.

Wnioski

74 Z powyższych rozważań wynika, że wszystkie żądania skargi są dopuszczalne. Dotyczy to również zarzutów opartych na naruszeniu praw przyznanych skarżącym na mocy art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94 w odniesieniu do ich wewnątrzwspólnotowych krajowych znaków towarowych i wspólnotowych znaków towarowych.

2. *Co do istoty sprawy*

75 Skarżące opierają skargę głównie na zasadzie odpowiedzialności Komisji z tytułu bezprawnego zachowania, a pomocniczo również na zasadzie odpowiedzialności w braku bezprawnego zachowania.

W przedmiocie odpowiedzialności Komisji z tytułu bezprawnego zachowania

Uwagi wstępne

76 Należy przypomnieć, że — jak wynika z utrwalonego orzecznictwa — stwierdzenie pozaumownej odpowiedzialności Wspólnoty w rozumieniu art. 288 akapit drugi WE z tytułu bezprawnego zachowania jej organów jest podporządkowane kumulatywnemu spełnieniu przesłanek, jakimi są bezprawność zachowania zarzucanego instytucjom, rzeczywisty charakter szkody oraz istnienie związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a podnoszoną szkodą (wyrok Trybunału z dnia 29 września 1982 r. w sprawie 26/81 Oleifici Mediterranei przeciwko EWG, Rec. str. 3057, pkt 16; wyroki Sądu z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie T-175/94 International Procurement Services przeciwko Komisji, Rec. str. II-729, pkt 44, z dnia 16 października 1996 r. w sprawie T-336/94 Efisol przeciwko Komisji, Rec. str. II-1343, pkt 30, oraz z dnia 11 lipca 1997 r. w sprawie T-267/94 Oleifici Italiani przeciwko Komisji, Rec. str. II-1239, pkt 20).

77 Jeżeli jedna z tych przesłanek nie jest spełniona, skarga musi zostać w całości oddalona, bez konieczności poddania analizie pozostałych przesłanek (wyrok Trybunału z dnia 15 września 1994 r. w sprawie C-146/91 KYDEP przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-4199, pkt 19 i 81, oraz wyrok Sądu z dnia 20 lutego 2002 r. w sprawie T-170/00 Förde-Reederei przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-515, pkt 37).

78 Bezprawne zachowanie zarzucane instytucji wspólnotowej musi polegać na dostatecznie poważnym naruszeniu normy prawnej przyznającej uprawnienia podmiotom prywatnym (wyrok Trybunału z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-352/98 P Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, Rec. str. I-5291, pkt 42).

79 Rozstrzygającym kryterium pozwalającym na ustalenie, czy przesłanka ta została spełniona, jest stwierdzenie oczywistego i poważnego naruszenia przez daną instytucję wspólnotową granic przysługującego jej swobodnego uznania.

80 Jeżeli danej instytucji przysługuje jedynie znacznie ograniczony zakres swobodnego uznania lub też w ogóle nie przysługuje jej swobodne uznanie, do stwierdzenia istnienia wystarczająco poważnego naruszenia może wystarczyć zwykłe naruszenie prawa wspólnotowego (wyroki Sądu z dnia 12 lipca 2001 r. w sprawach połączonych T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 i T-225/99 Comafrica i Dole Fresh Fruit Europe przeciwko Komisji, Rec. str. II-1975, pkt 134, oraz z dnia 10 lutego 2004 r. w sprawach połączonych T-64/01 i T-65/01 Afrikanische Frucht-Compagnie i Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-521, pkt 71).

81 To właśnie w świetle powyższych uwag należy dokonać analizy poszczególnych zarzutów i argumentów podniesionych przez skarżące w niniejszej sprawie.

Argumenty stron

82 W pierwszym zarzucie skarżące podnoszą, że stanowiące uchybienie zachowanie Komisji, które jest przyczyną poniesionej przez nie szkody, polega na naruszeniu praw do znaku towarowego, którego są one właścicielami na podstawie art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy. Używając wyrazu „Galileo" i nakłaniając osoby trzecie do jego

używania bez uzyskania zgody skarżących, Komisja naruszyła i wciąż narusza ich prawa do znaku towarowego. Ponadto skarżące powołują się na ich prawa do wspólnotowych znaków towarowych przyznane na mocy art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94.

83 W tym zakresie precyzują one, że używany przez Komisję wyraz „Galileo" jest w istocie bardzo podobny do ich znaków towarowych. Wobec tego zachowanie Komisji istotnie wpływa na charakter odróżniający tych znaków.

84 Skarżące podkreślają również podobieństwo oferowanych przez nie towarów i usług do tych, których dotyczy realizowany przez Komisję projekt Galileo, jako że docelowy krąg klientów obu stron składa się w dużej mierze z tych samych osób.

85 W istocie skarżące oferują usługi skierowane do sektora transportu powietrznego, morskiego i lądowego, do sektora hotelarskiego oraz do konsumentów końcowych. Usługi te umożliwiają uzyskanie informacji dotyczących określania pozycji samolotu w locie w czasie rzeczywistym, planowanego rozkładu lotów oraz możliwości rezerwacji. Skarżące oferują również towary mające związek z tymi usługami, a w szczególności oprogramowanie komputerowe.

86 Z kolei projekt nawigacji Galileo jest zorientowany na potencjalnych użytkowników, to jest dostawców usług, producentów i ich klientów w dziedzinie transportu drogowego, lotniczego i w sektorze morskim. Główną usługą oferowaną przez ten projekt jest ustalenie położenia jednego z tych środków transportu w czasie rzeczywistym.

87 Ta główna usługa jest zdaniem skarżących identyczna z oferowanymi przez nie usługami umożliwiającymi określenie dokładnego położenia geograficznego samolotu. Podobieństwo rozciąga się również na towary, ponieważ projekt Galileo zakłada rozwój specyficznych oprogramowania i komputerów, służących interpretowaniu i wykorzystywaniu informacji oraz rozpowszechnianiu ich wśród konsumentów.

88 Zdaniem skarżących w odniesieniu do ich znaków towarowych i wyrazu „Galileo" używanego przez Komisję istnieje prawdopodobieństwo wprowadzenia zainteresowanego kręgu odbiorców w błąd. W istocie Komisja sama podkreśliła ogromną doniosłość europejskiego projektu Galileo z uwagi na zamierzone utworzenie około 140 000 miejsc pracy i stworzenie rynku dla urządzeń i usług szacowanego na ponad 9 miliardów EUR rocznie od roku 2010. Skarżące uważają, że taki rozwój nieuchronnie przyczyni się do coraz bardziej intensywnego używania wyrazu „Galileo" we wszystkich technologiach wykorzystywanych w ramach tego projektu.

89 Ponadto zdaniem skarżących używanie przez Komisję wyrazu „Galileo" można uznać za używanie „w obrocie handlowym", ponieważ wyraz ten jest używany w odniesieniu do ogółu usług, do których świadczenia przeznaczony jest projekt Galileo.

90 Skarżące uściślają, że Komisja i Rada kładły nacisk na fakt, że projekt Galileo jest realizowany w oparciu o współpracę z sektorem prywatnym oraz że projekt ten realizuje cele handlowe zorientowane na zapewnienie jego rentowności. Tak więc w chwili obecnej konsorcjum składające się z 65 przedsiębiorstw pracuje już nad aspektami technicznymi projektu, a liczne grupy przemysłowe i bankowe przygotowują się do przystąpienia do projektu. A zatem w każdej z faz funkcjonowania projekt Galileo daje możliwość odniesienia przez sektor prywatny istotnych zysków finansowych.

91 Komisja utworzyła już w porozumieniu z ESA „wspólne przedsiębiorstwo Galileo" (zob. pkt 10 powyżej), którego przedmiotem jest wykonanie faz rozwojowej

i zatwierdzającej oraz przygotowanie faz rozmieszczenia i operacyjnej programu Galileo. Ponadto w dniu 22 maja 2003 r. Komisja opublikowała przetarg o wartości 500 000 EUR, mający na celu w szczególności integrację projektu Galileo w ramach istniejących systemów nawigacji.

92 Ponadto fakt, że Komisja wniosła o rejestrację wspólnotowego znaku towarowego Galileo (zob. pkt 14 powyżej), można wyjaśnić tylko w ten sposób, że zamierza ona używać tego znaku w celu odróżniania towarów lub usług.

93 Zdaniem skarżących Komisja nakłaniała duże europejskie grupy przemysłowe do używania wyrazu „Galileo" w charakterze znaku towarowego w obrocie handlowym, jak to miało miejsce w przypadku spółki Galileo Industries, pozwanej przed tribunal de commerce de Bruxelles (zob. pkt 19 powyżej), która powoływała się na dokonany przez Komisję wybór wyrazu „Galileo". Partnerzy wspólnego przedsiębiorstwa są bezwzględnie nakłaniani do używania tego wyrazu, za co również jest odpowiedzialna Komisja.

94 W drugim zarzucie skarżące podnoszą, że powstrzymując się od dokonania badania w zakresie znaków towarowych, Komisja wyrządziła im szkodę. Każdy, kto planuje używanie znaku towarowego, musi liczyć się z tym, że inna osoba uzyskała już wcześniej wyłączne prawa do identycznego lub podobnego oznaczenia. Skarżące uważają, że gdyby Komisja dokonała podobnego badania, dowiedziałaby się o ich prawach i z łatwością mogłaby wybrać inny termin do oznaczenia swojego projektu. W każdym razie Komisja dopuściła się poważnego uchybienia, kontynuując używanie wyrazu „Galileo", mimo że została poinformowana o ich prawach do znaku towarowego.

95 Komisja odpowiada, że oznaczenie programu badawczego Galileo i znaki towarowe, na które powołują się skarżące, nie są podobne, ponieważ podstawowy i odróżniający element ich znaków towarowych stanowi stylizowana kula. W szczególności jeśli chodzi o złożony przez nią wniosek o rejestrację wspólnotowego znaku towarowego, dotyczy on bardzo szczególnego oznaczenia (zob. pkt 14 powyżej), które nie stwarza jakiegokolwiek prawdopodobieństwa wprowadzenia w błąd w stosunku do znaków towarowych, na które powołują się skarżące.

96 Ponadto to zgłoszenie znaku towarowego odnosi się do usług rozwojowo-badawczych ograniczonych do dziedziny radionawigacji satelitarnej. Zgłoszenie to zostało dokonane wyłącznie ze względów zapobiegawczych, aby wykluczyć ryzyko, że jakiekolwiek prywatne przedsiębiorstwo przywłaszczy sobie ten termin i będzie odnosić nieuzasadnione korzyści z tytułu jego renomy.

97 Poza tym zdaniem Komisji wskazane przez skarżące znaki towarowe nie są przeznaczone dla ogółu społeczeństwa. Skarżące używają ich jedynie na potrzeby transakcji dokonywanych z kręgiem odbiorców ograniczonym do osób zawodowo trudniących się daną działalnością. W konsekwencji ich znaki towarowe nie są powszechnie znane wśród konsumentów i końcowych użytkowników.

98 Zdaniem Komisji również z tego względu w odniesieniu do podnoszonych znaków towarowych i wyrazu „Galileo" używanego do oznaczenia projektu europejskiego nie istnieje jakiekolwiek prawdopodobieństwo wprowadzenia w błąd ogółu społeczeństwa. Osoby zawodowo trudniące się daną działalnością, do których skierowane są działania skarżących, są znacznie lepiej zorientowane niż przeciętny konsument i nie będą miały jakichkolwiek trudności z rozpoznaniem wyrazu „Galileo" jako określenia europejskiego projektu badawczego i odróżnienia go od znaków towarowych skarżących.

99 Komisja dodaje, że używała wyrazu „Galileo" wyłącznie jako synonimu nazwy europejskiego projektu nawigacji satelitarnej. Taki sposób użycia nigdy nie miał na celu promowania usługi lub towaru opartych na wynikach przeprowadzonych w ramach projektu badań technicznych.

100 Natomiast „wspólne przedsiębiorstwo Galileo" zostało utworzone wyłącznie w celu prawidłowego przeprowadzenia faz badawczej i rozwojowej programu Galileo i nie prowadzi jakiejkolwiek działalności gospodarczej. Ogranicza się ono jedynie do zarządzania przetargami i wyłonieniem przyszłych koncesjonariuszy systemu.

101 Komisja nie zachęcała osób trzecich do używania wyrazu „Galileo" do oznaczania towarów lub usług w obrocie handlowym. W jej przekonaniu brak jest zwłaszcza jakiegokolwiek związku ze spółką Galileo Industries. W szczególności podkreśla ona, że nie nakłaniała tej spółki do używania wyrazu „Galileo" jako znaku towarowego.

102 Jeśli chodzi o drugi z zarzutów podniesionych przez skarżące, Komisja nie zgadza się z tym, jakoby była prawnie zobowiązania do przeprowadzenia badania w zakresie znaków towarowych. Okoliczność, że nie dokonała ona takiego badania, nie może sama w sobie stanowić uchybienia.

Ocena Sądu

— W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu przyznanych skarżącym praw do znaku towarowego

103 W odniesieniu do zarzutu opartego na naruszeniu przez Komisję praw do znaku towarowego, którego właścicielem są skarżące, należy stwierdzić, że art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94 ustanawiają normy mające na celu przyznanie praw właścicielowi znaku towarowego. W istocie przepisy te przyznają skarżącym, jako właścicielom znaków towarowych chronionych dyrektywą i rozporządzeniem nr 40/94, wyłącznie prawo zakazania, pod pewnymi warunkami, wszystkim osobom trzecim używania oznaczenia identycznego z ich znakami towarowymi lub podobnego do nich.

104 Jeśli chodzi o kwestię, czy wspomniane przepisy i przyznane skarżącym na ich mocy prawo są przedmiotem wystarczająco poważnego naruszenia ze strony Komisji, należy wskazać, że takie naruszenie zakłada spełnienie w niniejszym przypadku wszystkich przesłanek stosowania tych przepisów.

105 W tym zakresie należy przypomnieć, że po pierwsze przesłanki te uzależniają ochronę właściciela znaku towarowego od istnienia prawdopodobieństwa wprowadzenia w błąd spowodowanego w szczególności identycznością lub podobieństwem towarów lub usług, do których odnoszą się znak towarowy i rozpatrywane oznaczenie.

106 Komisja mogłaby zatem naruszyć art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94 jedynie w przypadku dowiedzenia przez skarżące, że używała ona wyrazu „Galileo" w celu oznaczenia towarów lub usług podobnych do towarów i usług oznaczonych znakami towarowymi, których są one właścicielami, lub identycznych z nimi.

107 O ile skarżące dowiodły, że oferują liczne usługi i towary oznaczone ich znakami towarowymi zawierającymi wyraz „Galileo", o tyle nie wykazały one, że ma to miejsce w przypadku używania tego wyrazu przez Komisję.

108 Skarżące nie wykazały w szczególności, by Komisja oferowała towary lub usługi powiązane z jej projektem Galileo.

109 W swych pismach procesowych skarżące ograniczyły się do wskazania, że realizowany przez Komisję projekt Galileo jest skierowany do „potencjalnych użytkowników", że „zakłada [on] rozwój" szczególnego oprogramowania, że jest „przeznaczony do świadczenia usług" oraz że Komisja przez swoje zgłoszenie wspólnotowego znaku towarowego „zamierzała używać tego znaku towarowego" do odróżniania towarów lub usług.

110 W odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu skarżące wyraźnie przyznały, że nie istnieją jeszcze towary ani usługi oparte na wynikach badań technicznych przeprowadzonych dzięki realizowanemu przez Komisję projektowi Galileo oraz że w związku z tym takie towary i usługi nie zostały jeszcze udostępnione przyszłym publicznym lub prywatnym użytkownikom systemu radionawigacji satelitarnej.

111 Po drugie należy przypomnieć, że art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94 uzależniają ochronę właściciela znaku towarowego również od tego, czy używanie danego oznaczenia przez osobę trzecią może zostać zakwalifikowane jako „używanie w obrocie handlowym".

112 A zatem właściciel znaku towarowego jest chroniony wyłącznie wtedy, gdy używanie danego oznaczenia może negatywnie wpływać na pełnione przez znak towarowy funkcje, a w szczególności na jego podstawową funkcję, jaką jest zagwarantowanie konsumentom wskazania pochodzenia towaru lub usługi. Z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w szczególności wtedy, gdy zarzucane osobie trzeciej używanie oznaczenia może stwarzać wrażenie, iż w obrocie handlowym istnieje materialny związek pomiędzy towarami lub usługami osoby trzeciej a przedsiębiorstwem rzeczywistego pochodzenia tych towarów lub usług. W tym zakresie należy zbadać, czy docelowi konsumenci mogą interpretować oznaczenie — w postaci, w jakiej jest ono używane przez osobę trzecią — jako służące wskazaniu przedsiębiorstwa, z którego pochodzą towary lub usługi osoby trzeciej (zob. podobnie ww. w pkt 52 wyrok w sprawie Anheuser-Busch, pkt 59 i 60).

113 Kryteria te nie zostały spełnione w niniejszej sprawie. W istocie, jak to wynika z akt sprawy, do chwili obecnej Komisja używała wyrazu „Galileo" wyłącznie do oznaczania w sposób ogólny swojego projektu radionawigacji satelitarnej, oczywiście podkreślając jego liczne zalety dla przyszłych użytkowników (zob. pkt 12 powyżej), jednak bez wskazania materialnego związku między określonymi towarami lub usługami będącymi rezultatem realizacji faz badawczej, rozwojowej i rozmieszczenia projektu z jednej strony a towarami i usługami oferowanymi przez skarżące z drugiej strony. Jeśli chodzi o właściwe towary i usługi z zakresu radionawigacji, bezsporne jest, że nie istnieją one jeszcze na obecnym etapie realizacji projektu (zob. pkt 110 powyżej).

114 Z tego punktu widzenia należy w szczególności wskazać, że używanie oznaczenia ma miejsce „w obrocie handlowym", jeżeli odbywa się w kontekście działalności handlowej mającej na celu uzyskanie korzyści gospodarczej (zob. ww. w pkt 36 wyrok w sprawie Travelex Global and Financial Services i Interpayment Services przeciwko Komisji, pkt 93 oraz wskazane w nim orzecznictwo).

115 W tym zakresie prawdą jest, że Komisja podkreśla handlowy cel jej projektu. Czyni ona wszystko, co jest w jej mocy, aby stał się on operacyjny i aby usługi radionawigacji satelitarnej mogły być faktycznie oferowane w planowanym terminie, ponieważ racją istnienia projektu jest właśnie jego wykorzystanie gospodarcze.

116 Niemniej rola Komisji ogranicza się do realizacji opracowanego przez nią projektu radionawigacji satelitarnej jako „europejskiej odpowiedzi" na amerykański system GPS i rosyjski system Glonass, do wsparcia finansowego faz badawczej, rozwojowej i rozmieszczenia projektu oraz do ustanowienia właściwych ram dla następującej po nich fazy gospodarczego wykorzystania, w szczególności poprzez udział w utworzeniu „wspólnego przedsiębiorstwa Galileo" i publikacji przetargów mających na celu integrację projektu Galileo z istniejącymi systemami nawigacji.

117 Dokonując tych działań, Komisja nie prowadzi działalności gospodarczej, gdyż nie oferuje ona na rynku ani towarów, ani usług. Używając wyrazu „Galileo" w ramach faz badawczej, rozwojowej i rozmieszczenia projektu, realizowanych przed fazą właściwego wykorzystania gospodarczego, Komisja nie zmierza do uzyskania korzyści gospodarczej względem innych uczestników obrotu, ponieważ brak jest przedsiębiorców, którzy konkurowaliby z nią w tej dziedzinie. Wbrew tezie bronionej przez skarżące, dokonanie rozróżnienia między fazą gospodarczego wykorzystania projektu Galileo a poprzedzającymi fazami nie jest w niniejszym kontekście sztuczne.

118 Wynika z tego, że skarżące nie wykazały, by używanie przez Komisję wyrazu „Galileo" mogło mieć negatywny wpływ na funkcje pełnione przez wskazane znaki towarowe ani by miało ono miejsce „w obrocie handlowym" w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94.

119 Wniosku tego nie podważa fakt, że Komisja dokonała w OHIM zgłoszenia wspólnotowego znaku towarowego dla projektu Galileo, dotyczącego „usług rozwojowo-badawczych w dziedzinie radionawigacji satelitarnej" i przedłożyła jego symbol WIPO (zob. pkt 14 i 16 powyżej).

120 W istocie o ile takie działania mogą stanowić przejaw zamiaru zgłaszającego dotyczącego prowadzenia działalności w obrocie handlowym, o tyle w szczególnych okolicznościach niniejszej sprawy nie ma to miejsca tak długo, jak długo Komisja nie przekroczy granic przypisanej sobie do tej pory roli w ramach opracowanego przez nią projektu radionawigacji satelitarnej i w używaniu wyrazu „Galileo" (zob. pkt 113, 116 i 117 powyżej).

121 W zakresie, w jakim skarżące sprzeciwiają się temu, by Komisja używała, zgodnie z wszelkim prawdopodobieństwem, swojego przyszłego wspólnotowego znaku towarowego na korzyść przedsiębiorstw będących koncesjonariuszami systemu radionawigacji satelitarnej poprzez przeniesienie znaku towarowego lub udzielenie licencji, twierdzenie to winno obecnie zostać zakwalifikowane jako zwykła spekulacja, która nie ma większego znaczenia niż przeciwne twierdzenie Komisji, zgodnie z którym dokonane przez nią zgłoszenie znaku towarowego miało czysto zapobiegawczy charakter i miało na celu wykluczenie ryzyka, że jakiekolwiek prywatne przedsiębiorstwo przywłaszczy sobie wyraz „Galileo" i będzie odnosić z jego tytułu nieuzasadnione korzyści.

122 W rzeczywistości skarżące wyraziły jedynie swoje obawy, że Komisja pozwoli prywatnym przedsiębiorstwom korzystać z jej wspólnotowego znaku towarowego po dokonaniu jego rejestracji przez OHIM. Jednakże rejestracja ta nie została jeszcze

dokonana, a tym samym Komisja nie może obecnie posługiwać się znakiem towarowym. W istocie skarżące wniosły do OHIM odwołanie w celu sprzeciwienia się wobec jego rejestracji (zob. pkt 15 powyżej) i na mocy art. 57 ust. 1 rozporządzenia nr 40/94 odwołanie to ma skutek zawieszający. Mając na uwadze przysługujące drogi sądowe od przyszłej decyzji właściwej izby odwoławczej OHIM, nie jest możliwe stwierdzenie, czy złożone przez Komisję zgłoszenie znaku towarowego zostanie ostatecznie dopuszczone.

123 Prawdą jest, że w sprawach o odszkodowanie sąd wspólnotowy jest uprawniony do nakazania pozwanej instytucji zapłaty określonej kwoty pieniężnej lub stwierdzenia jej odpowiedzialności, nawet jeśli szkoda nie może zostać precyzyjnie oszacowana, pod warunkiem że jest ona nieuchronna i da się przewidzieć z dostateczną pewnością, ponieważ do sądu można wnieść sprawę celem zapobieżenia powstaniu większych szkód, w przypadku gdy przyczyna szkody jest określona (wyroki Trybunału z dnia 2 czerwca 1976 r. w sprawach połączonych od 56/74 do 60/74 Kampffmeyer i in. przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. 711, pkt 6, oraz z dnia 14 stycznia 1987 r. w sprawie 281/84 Zuckerfabrik Bedburg przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. 49, pkt 14).

124 Należy jednak wskazać, że orzecznictwo to, nawet jeśli umożliwia sądowi uwzględnienie wniosku o odszkodowanie również w braku oszacowania szkody, pozwala na obciążenie pozwanej instytucji bez uprzedniego stwierdzenia, że instytucja ta faktycznie dopuściła się dostatecznie poważnego naruszenia normy prawnej przyznającej uprawnienia stronie skarżącej.

125 W niniejszej sprawie, aby Komisja została obciążona na podstawie art. 288 akapit drugi WE, nie wystarczy zatem, że skarżące podnoszą istnienie zwykłego prawdopodobieństwa przyszłego naruszenia przez tę instytucję praw przyznanych im na mocy art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94 w przypadku używania przez nią w obrocie handlowym wyrazu „Galileo" w odniesieniu do usług lub towarów objętych znakami towarowymi skarżących. Skarżące nie wykazały w szczególności, że obecny sposób używania przez Komisję wyrazu „Galileo" w celu oznaczenia opracowanego przez nią projektu zakłada bezwzględnie przyszłe naruszenie ich praw.

126 Z powyższego wynika, że używanie przez samą Komisję wyrazu „Galileo" w celu oznaczenia jej projektu radionawigacji satelitarnej nie spełnia wszystkich przesłanek stosowania art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94.

127 W konsekwencji Komisja nie naruszyła swym zachowaniem praw przyznanych skarżącym na mocy art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy i art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94.

128 Skarżące podniosły również, że Komisja nakłaniała i zachęcała przedsiębiorstwa prywatne zainteresowane wykorzystaniem jej projektu do używania, od chwili obecnej, wyrazu „Galileo" w celach handlowych, czyli w odniesieniu do towarów i usług. W tym zakresie skarżące odsyłają do około dziesięciu sporów toczonych przez nie przeciwko tym przedsiębiorstwom przed sądami krajowymi i OHIM (zob. pkt 19–21 powyżej). Zdaniem skarżących przedsiębiorstwa będą niewątpliwie gotowe używać tego terminu w obrocie handlowym w celu zachowania spójności między ich działalnością a projektem realizowanym przez Komisję. W konsekwencji używanie wyrazu „Galileo" przez sektor prywatny należy w ich opinii przypisać Komisji.

129 W tym zakresie należy przypomnieć, że podstawą stwierdzenia pozaumownej odpowiedzialności Wspólnoty mogą być jedynie działania lub zachowania, które można przypisać wspólnotowym instytucji lub organowi (zob. podobnie wyroki Trybunału z dnia 10 lipca 1985 r. w sprawie 118/83 CMC i in. przeciwko Komisji, Rec. str. 2325, pkt 31, oraz z dnia 23 marca 2004 r. w sprawie C-234/02 P Rzecznik Praw Obywatelskich przeciwko Lamberts, Rec. str. I-2803, pkt 59).

130 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem podnoszona szkoda musi wynikać w sposób wystarczająco bezpośredni z zarzucanego zachowania, to znaczy, że zachowanie to musi stanowić bezpośrednią przyczynę szkody (zob. postanowienie Sądu z dnia 12 grudnia 2000 r. w sprawie T-201/99 Royal Olympic Cruises i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-4005, pkt 26 oraz wskazane w nim orzecznictwo, utrzymane

w mocy w postępowaniu odwoławczym postanowieniem Trybunału z dnia 15 stycznia 2002 r. w sprawie C-49/01 P Royal Olympic Cruises i in. przeciwko Radzie i Komisji, niepublikowane w Zbiorze). Natomiast Wspólnota nie jest zobowiązana do naprawienia wszelkich, nawet odległych, szkodliwych konsekwencji zachowania jej organów (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 4 października 1979 r. w sprawach połączonych 64/76 i 113/76, 167/78 i 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79 Dumortier frères i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 3091, pkt 21).

131 W niniejszej sprawie prawdą jest, że na potrzeby oznaczenia europejskiego projektu radionawigacji satelitarnej Komisja przyjęła wyraz „Galileo". Prawdą jest również, że Komisja musiała być świadoma tego, że przedsiębiorstwa pragnące gospodarczo wykorzystywać ten projekt będą skłonne używać tego samego terminu w celu skorzystania z renomy samej Komisji, jak i tego projektu.

132 Jednakże używanie przez te przedsiębiorstwa spornego terminu w związku z ich działalnością gospodarczą wynika z wyboru, którego dokonały one w sposób samodzielny.

133 Po pierwsze bowiem skarżące nie dowiodły, by Komisja zobowiązywała wspomniane przedsiębiorstwa do używania tego terminu lub by faktycznie nakłaniała je do tego w drodze nieformalnego porozumienia. Po drugie nie potwierdziły one również, że pomiędzy tymi przedsiębiorstwami a Komisją istnieją związki organiczne lub funkcjonalne ani że Komisja wykonywała jakąkolwiek kontrolę, wpływając bezpośrednio lub pośrednio na zarządzanie tymi przedsiębiorstwami. Wreszcie brak jest podstaw, aby przypuszczać, że początkowy wybór wyrazu „Galileo" przez Komisję bezwzględnie skłonił zainteresowane przedsiębiorstwa do podążania za tym przykładem, gdyż w innym przypadku mógłby zostać narażony gospodarczy sukces całego projektu.

134 Ponieważ zakłada się, że przedsiębiorstwa znają prawo wspólnotowe i prawo znaków towarowych, właściwe wydaje się stwierdzenie, że jeśli zdecydowały się na używanie wyrazu „Galileo" w ramach ich działalności gospodarczej, to powinny one ponosić odpowiedzialność, zgodnie z właściwymi przepisami prawa, za własne zachowanie na rynku.

135 Wynika z tego, że to właśnie wybór dokonany przez przedsiębiorstwa winien zostać uznany za bezpośrednią przyczynę podnoszonej szkody, ponieważ ewentualne przyczynienie się Komisji do powstania tej szkody jest nazbyt dalekie, by odpowiedzialność danych przedsiębiorstw mogła zostać przeniesiona na Komisję.

136 W konsekwencji zarzut oparty na naruszeniu przyznanych skarżącym praw do znaku towarowego winien zostać oddalony.

— W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na dopuszczeniu się przez Komisję rażącego niedbalstwa względem skarżących

137 W odniesieniu do zarzutu opartego na stanowiącym uchybienie niedokonaniu przez Komisję badania w zakresie znaków towarowych wystarczy wskazać, że zaniechanie, którego dopuszczają się instytucje wspólnotowe, może prowadzić do stwierdzenia odpowiedzialności Wspólnoty jedynie w przypadku, gdy instytucje naruszyły prawny obowiązek działania, który na nich ciąży na mocy przepisu wspólnotowego (zob. ww. w pkt 36 wyrok w sprawie Travelex Global and Financial Services i Interpayment Services przeciwko Komisji, pkt 143 oraz wskazane w nim orzecznictwo).

138 W niniejszej sprawie skarżące nie wskazały, na mocy którego przepisu prawa wspólnotowego Komisja była zobowiązana do dokonania badania pierwszeństwa rejestracji wyrazu „Galileo" jako znaku towarowego. Ponadto z uwagi na to, że używanie tego terminu przez Komisję w celu oznaczenia opracowanego przez nią projektu radionawigacji satelitarnej nie narusza przyznanych skarżącym praw do znaku towarowego, okoliczność, że pozwana instytucja nie dokonała przed rozpoczęciem jego używania badania w zakresie ich znaków towarowych, nie może zostać uznana za uchybienie ze strony Komisji.

139 Wynika z tego, że skarżącym nie udało się dowieść zarzucanej w tym względzie bezprawności zachowania Komisji.

140 W konsekwencji zarzut oparty na dopuszczeniu się przez Komisję rażącego niedbalstwa względem skarżących również winien zostać oddalony.

— Wnioski

141 Ponieważ nie można ustalić bezprawności zachowania zarzucanego Komisji ani istnienia wystarczająco bezpośredniego związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a podnoszoną szkodą, przesłanki stwierdzenia pozaumownej odpowiedzialności Wspólnoty nie zostały spełnione.

142 W tych okolicznościach złożony przez skarżące wniosek o odszkodowanie oparty na tym systemie odpowiedzialności należy oddalić.

W przedmiocie odpowiedzialności Komisji w braku bezprawnego działania

143 Skarżące powołują się na odpowiedzialność Komisji za działania zgodne z prawem. Wskazują one, że w niniejszym przypadku wykorzystanie wyrazu „Galileo" naruszyło i będzie naruszać ich prawa w sposób absolutnie szczególny, ponieważ są one jedynymi przedsiębiorstwami, których prawa zostały naruszone przez rozpatrywane działanie (szkoda nienormalna). Ponadto ryzyka naruszenia przez organ władzy publicznej prawa znaków towarowych poprzez używanie danego terminu do określenia projektu, mimo że naruszenia tego można było w prosty sposób uniknąć, nie można w żaden sposób uznać za ryzyko gospodarcze właściwe prowadzeniu

działalności w specyficznym sektorze (szkoda szczególna). Wreszcie dokonanie przez Komisję nierozważnego wyboru wyrazu „Galileo" nie może zostać uzasadnione jakimkolwiek ogólnym interesem gospodarczym (brak uzasadnienia).

144 W tym zakresie należy wskazać, że jeżeli, jak w niniejszej sprawie, bezprawność przypisanego instytucjom wspólnotowym zachowania nie została wykazana, nie oznacza to, że przedsiębiorstwa, które uważają się za skrzywdzone takim zachowaniem, nie mogą w żaden sposób uzyskać odszkodowania na podstawie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 29 września 1987 r. w sprawie 81/86 De Boer Buizen przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. 3677, pkt 17).

145 Artykuł 288 akapit drugi WE opiera bowiem nałożony na Wspólnotę obowiązek naprawienia szkód wyrządzonych przez jej instytucje na „zasada[ch] ogólny[ch] wspólny[ch] dla praw państw członkowskich", nie ograniczając tym samym zakresu tych zasad wyłącznie do postanowień regulujących odpowiedzialność pozaumowną Wspólnoty z tytułu bezprawnego zachowania tych instytucji.

146 Przepisy prawa krajowego z zakresu odpowiedzialności pozaumownej umożliwiają podmiotom prywatnym — nawet jeśli w zróżnicowanym stopniu, w specyficznych dziedzinach i na różnych zasadach — uzyskanie na drodze sądowej odszkodowania za niektóre szkody również w braku bezprawnego zachowania sprawcy szkody.

147 W przypadku gdy szkoda została spowodowana zachowaniem instytucji Wspólnoty, którego bezprawność nie została wykazana, odpowiedzialność pozaumowna Wspólnoty może zostać stwierdzona w razie kumulatywnego spełnienia przesłanek dotyczących rzeczywistego charakteru szkody, istnienia związku przyczynowego między zachowaniem instytucji Wspólnoty a szkodą oraz nienormalnego

i szczególnego charakteru podnoszonej szkody (wyrok Trybunału z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie C-237/98 P Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-4549, pkt 19).

148 Co się tyczy szkód, jakie mogą ponieść podmioty gospodarcze w wyniku działalności instytucji wspólnotowych, szkoda ma charakter nienormalny, jeżeli przekracza granice ryzyka gospodarczego właściwego dla wykonywania działalności w danym sektorze (ww. w pkt 80 wyrok w sprawie Afrikanische Frucht-Compagnie i Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert przeciwko Radzie i Komisji, pkt 151 oraz wskazane w nim orzecznictwo).

149 W niniejszej sprawie, zakładając nawet, że skarżącym udałoby się wykazać, iż poniosły one rzeczywistą szkodę, która została spowodowana używaniem przez Komisję wyrazu „Galileo", szkody tej nie można uznać za przekraczającą granice ryzyka właściwego używaniu przez skarżące tego samego terminu jako znaku towarowego.

150 Wybierając bowiem nazwę „Galileo" dla określenia swoich znaków towarowych, towarów i usług, skarżące nie mogły nie wiedzieć, że nazwa ta jest zainspirowana imieniem słynnego włoskiego matematyka, fizyka i astronoma, urodzonego w Pizie w 1564 r., który jest jedną z wielkich postaci w europejskiej kulturze i historii nauki. Tak więc skarżące z własnej woli naraziły się na ryzyko, że jakakolwiek inna osoba, w tym przypadku Komisja, będzie mogła zgodnie z prawem, to jest nie naruszając ich prawa do znaku towarowego, nazwać swój program badawczy w zakresie radionawigacji satelitarnej tym samym słynnym imieniem. Ponadto w 1989 r. National Aeronautics and Space Administration (NASA) (amerykańska narodowa agencja aeronautyki i przestrzeni kosmicznej) zdecydowała się na nazwanie tym samym terminem lotu kosmicznego, a mianowicie umieszczenia satelity obserwacyjnego na orbicie Jowisza.

151 Zważywszy na okoliczności niniejszej sprawy, nie można uznać, że szkoda poniesiona w ich przekonaniu przez skarżące ma nienormalny charakter.

152 Stwierdzenie takie wystarczy, by wykluczyć wszelkie prawo do odszkodowania z tego tytułu, bez potrzeby wypowiedzenia się przez Sąd w przedmiocie przesłanki szczególnego charakteru szkody.

153 Z powyższego wynika, że żądanie odszkodowawcze skarżącej oparte na zasadzie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w braku bezprawnego zachowania jej organów winno zostać oddalone.

154 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że skarga powinna zostać oddalona w całości.

W przedmiocie kosztów

155 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

156 Ponieważ skarżące przegrały sprawę, poza własnymi kosztami powinny ponieść — zgodnie z żądaniem pozwanej instytucji — koszty poniesione przez Komisję.

Z powyższych względów

SĄD (druga izba w powiększonym składzie)

orzeka, co następuje:

1) Skarga zostaje oddalona.

2) Skarżące zostają obciążone kosztami postępowania.

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 10 maja 2006 r.

Sekretarz

E. Coulon

Prezes

J. Pirrung

Spis treści

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu ..... II - 1298

1. Wyraz „Galileo" używany przez skarżące ..... II - 1298

2. Wyraz „Galileo" używany przez Komisję ..... II - 1300

3. Wniosek o rejestrację wspólnotowego znaku towarowego złożony przez Komisję ..... II - 1303

4. Wymiana pism między skarżącymi i Komisją ..... II - 1304

5. Postępowania sądowe i administracyjne prowadzone przez skarżące równolegle z niniejszym sporem ..... II - 1305

Przebieg postępowania i żądania stron ..... II - 1306

Co do prawa ..... II - 1308

1. W przedmiocie dopuszczalności ..... II - 1308

Argumenty stron ..... II - 1308

Ocena Sądu ..... II - 1310

W przedmiocie wymogu jasności i precyzji skargi ..... II - 1310

— W przedmiocie krajowych, wewnątrzwspólnotowych i pozawspólnotowych znaków towarowych ..... II - 1311

— W przedmiocie znaków towarowych cieszących się renomą ..... II - 1313

— W przedmiocie wspólnotowych znaków towarowych ..... II - 1313

— W przedmiocie firm, nazw handlowych i nazw domeny ..... II - 1314

W przedmiocie żądań mających na celu nakazanie Komisji zaprzestania bezprawnych, zdaniem skarżącej, działań ..... II - 1317

Wnioski ..... II - 1320

2. Co do istoty sprawy ..... II - 1321

W przedmiocie odpowiedzialności Komisji z tytułu bezprawnego zachowania . II - 1321

Uwagi wstępne ..... II - 1321

Argumenty stron ..... II - 1322

Ocena Sądu ..... II - 1327

— W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu przyznanych skarżącym praw do znaku towarowego ..... II - 1327

— W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na dopuszczeniu się przez Komisję rażącego niedbalstwa względem skarżących ..... II - 1335

— Wnioski ..... II - 1336

W przedmiocie odpowiedzialności Komisji w braku bezprawnego działania ... II - 1336

W przedmiocie kosztów ..... II - 1339